

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ РІЗНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

УДК 796.332:796.015.134

ЖУРІД С. М., РЕБАЗ СЛЕМАН

Харківська державна академія фізичної культури

Техніко-тактична підготовленість команди «Геліос» м. Харків у 24 чемпіонаті України з футболу в першій лізі 2014–2015 рр.

Анотація. Мета: визначити модельні характеристики техніко-тактичної підготовленості команди, яка брала участь у чемпіонаті України першої ліги, з метою подальшого удосконалення та корекції навчально-тренувального процесу. **Матеріал і методи:** дослідження проводилися за допомогою методу експертного оцінювання. **Результати:** проаналізовано середні значення зареєстрованих величин за 13 ігор. Аналізуються різні техніко-тактичні дії та їх відсоткове співвідношення у загальній структурі гри команди, статистика за 30 ігор, а також окремі показники гри команди «Геліос» м. Харків. **Висновки:** отримано кількісні та якісні (коефіцієнт браку) показники як за командними техніко-тактичними діями, так і окремо по кожному техніко-тактичному прийому.

Ключові слова: техніко-тактичні дії, загальна кількість дій, коефіцієнт браку, відсоткове співвідношення різних техніко-тактичних дій у загальній структурі гри команди.

Вступ. Не викликає сумнівів пріоритет вітчизняних фахівців у побудові модельних характеристик змагальної діяльності у футболі [3; 4; 8; 9]. У наш час під час розробки кількісних показників, які характерні для заданого рівня спортивної майстерності, можна виділити різні підходи [5; 6]. Нами використовувався підхід, який пов'язаний з вивченням значної сукупності спортсменів різної кваліфікації, встановленням залежності між рівнем спортивної майстерності та динамікою змін того чи іншого показника.

Характерними рисами технічної майстерності найсильніших футболістів є: вміння точно та своєчасно виконувати яку завгодно передачу при обмеженні часу та простору, висока точність ударів по воротах, відмінна гра головою, висока точність прийому м'яча якою-завгодно частиною тіла в складних ситуаціях, на високій швидкості та з обов'язковим просуванням, володіння широким арсеналом засобів обведення суперника, відборів і перехоплень м'яча [1; 2; 7].

Таким чином, очевидна необхідність подальшого вивчення проблеми особливостей техніко-тактичної підготовленості кваліфікованих футболістів.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. МОН України за темою 2.3 «Науково-методичні основи удосконалення системи підготовки спортсменів у футболі з урахуванням особливостей змагальної діяльності», а також згідно ініціативної теми НДР кафедри футболу та хокею Харківської державної академії фізичної культури на 2011–2015 рр. «Оптимізація навчально-тренувального процесу футболістів різної кваліфікації».

Мета дослідження: визначити модельні характеристики та їх зміни у командній техніко-тактичній підготовленості команди, яка брала участь у чемпіонаті України першої ліги, для подальшого удосконалення та корекції навчально-тренувального процесу.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилися за допомогою методу експертного оцінювання. У якості експертів були задіяні 5 фахівців футболу. Серед них: один майстер спорту з футболу, один – кандидат у майстри спорту, інші були гравцями професійних команд з футболу. Усі фахівці у минулому

працювали з професійними та аматорськими командами з футболу у якості тренерів. З числа експертів: один професор; один кандидат педагогічних наук, доцент; два кандидати наук з фізичного виховання, доценти кафедри футболу та хокею; один аспірант кафедри футболу та хокею Харківської державної академії фізичної культури. Якщо під час реєстрації змагальної діяльності команди «Геліос» м. Харків виникали дискусійні питання, вони вирішувалися більшістю голосів. Під час проведення педагогічних спостережень сама методика припускала взаємний контроль за показниками змагальної діяльності, що дозволяло отримувати більш об'єктивні дані. Так, один з фахівців підраховував загальну кількість передач, а інший у той же час на диктофон набалакував, які конкретно гравці (№ гравця) та яку за напрямком та дистанцією передачу було виконано.

Командою «Геліос» м. Харків у чемпіонаті України 2014/2015 рр. у першій лізі було зіграно 30 матчів. Науково-методичною групою було зареєстровано лише 13 ігор на своєму полі, з них 7 – першого кола та 6 ігор другого кола. Було набрано 44 очка та команда посіла 7 місце з 16 команд. Команда «Геліос» м. Харків здобула 12 перемог, 8 нічиїх, 10 поразок. Командою «Геліос» м. Харків забито 30 голів, пропущено 25.

Результати дослідження та їх обговорення. У таблиці 1 представлено показники техніко-тактичної діяльності команди «Геліос» м. Харків за 13 домашніх ігор у 24 чемпіонаті України з футболу.

Відсоткове співвідношення різних техніко-тактичних дій у загальній структурі гри команди представлено на рис. 1. Найбільший вклад у загальну структуру гри команди «Геліос» м. Харків вносили короткі та середні передачі м'яча вперед – 28,6%, короткі та середні передачі поперек і назад – 16,9%, прийом м'яча – 14,4%. Дії, які визначають кінцевий результат гри, – удари по воротах ногою та головою – складають відповідно – 0,9% та 0,5%.

Був проведений порівняльний аналіз позитивних та негативних показників (табл. 2) та коефіцієнту браку (табл. 3) виконання техніко-тактичних дій команди «Геліос» за 23 та 24 чемпіонати України з футболу.

Так, збільшилась ($p < 0,01$) кількість негативних прийомів м'яча (зупинок) у порівнянні з попереднім 23 чемпіонатом.

dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-4.007

© ЖУРІД С. М., РЕБАЗ СЛЕМАН, 2015

Таблиця 1

Показники техніко-тактичної підготовленості команди «Геліос» Харків у 24 чемпіонаті України з футболу в першій лізі (за 13 ігор)

№ з/п	Техніко-тактичні дії	Кількість позитивних у середньому за гру, $X \pm m$	Кількість негативних у середньому за гру, $X \pm m$	Коефіцієнт браку (%), $X \pm m$	Відсоток використання, %
1.	Прийом м'яча	89,53±13,37	17,61±1,67	19,6±2,11	14,4
2.	Короткі та середні передачі м'яча вперед	135,92±9,53	76,38±2,14	36,83±1,92	28,6
3.	Короткі та середні передачі м'яча назад и поперек	110,53±11,48	15±1,18	13,78±2,09	16,9
4.	Довгі передачі м'яча вперед	22,15±2,12	44,38±3,05	68±1,86	8,9
5.	Довгі передачі м'яча назад та поперек	4,18±1,0	5,72±0,81	59,96±4,6	1,3
6.	Однороства вгорі	34,38±2,61	28,61±3,15	44,71±3,27	8,4
7.	Обведення суперника	17,69±2,09	15,0±1,88	45,27±2,56	4,4
8.	Перехоплення м'яча	17,69±1,1	7,07±0,76	28,45±2,61	3,3
9.	Відбори м'яча	21,46±1,78	28,76±1,94	57,36±1,67	6,7
10.	Удари по воротах ногою	3,84±0,4	3,3±0,51	45,11±4,95	0,9
11.	Удари по воротах головою	2,0±0,51	1,87±0,51	40,14±10,52	0,5
12.	11-м штрафні удари	1,0	1	50	0,2
13.	Штрафні удари у зоні атаки	2,25±0,25	2,25±0,35	67,2±8,85	0,6
14.	Кутові удари	2,5±0,37	4,08±0,65	62,9±6,63	0,8
15.	Вкидання м'яча з-за бічної лінії	26,92±2,37	3,54±0,77	9,9±2,18	4,1
16.	Позитивних та негативних ТТД	490,76±25,8	251,07±5,59	34,34±1,53	-
17.	Усього	741,84±24,46		34,34±1,53	100
18.	Коефіцієнт ефективності	65,63±1,52		34,36±1,52	-

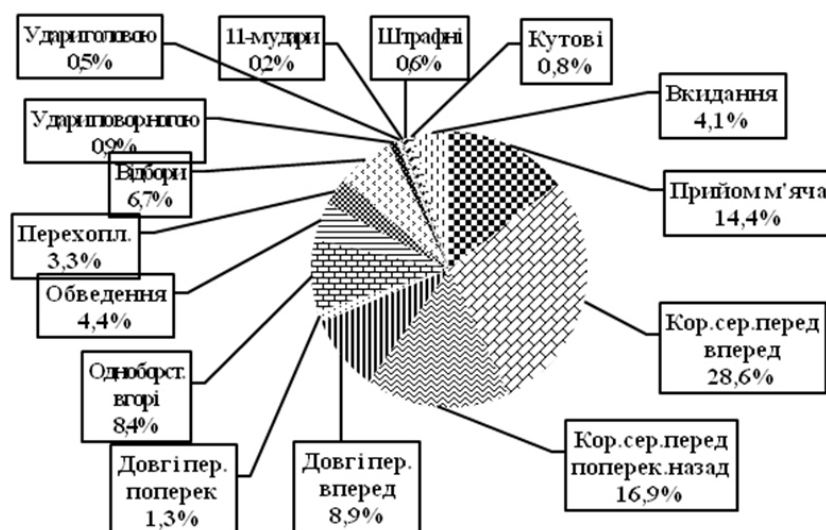

Рис. 1. Відсоткове співвідношення різних техніко-тактичних дій у загальній структурі гри команди «Геліос» Харків у 24 чемпіонаті України з футболу у першій лізі, %

Таблиця 2

Показники техніко-тактичної діяльності команди «Геліос» Харків за 23 та 24 чемпіонат України з футболу в першій лізі (у середньому за гру), $\bar{X} \pm m$

№ з/п	Техніко-тактичні дії	23 чемпіонат (n=10)	24 чемпіонат (n=13)	p	23 чемпіонат (n=10)	24 чемпіонат (n=13)	p
		Кількість позитивних			Кількість негативних		
1.	Прийом м'яча	77,1±3,37	89,53±13,37	>0,05	19,4±1,46	17,61±1,67	>0,05
2.	Короткі та середні передачі м'яча вперед	156,4±16,23	135,92±9,53	>0,05	64,4±2,43	76,38±2,14	<0,01
3.	Короткі та середні передачі м'яча назад и поперек	132,8±11,21	110,53±11,48	>0,05	17,2±1,7	15±1,18	>0,05
4.	Довгі передачі м'яча вперед	17,2±1,7	22,15±2,12	>0,05	20,6±1,55	44,38±3,05	<0,001
5.	Довгі передачі м'яча назад та поперек	4,0±0,95	4,18±1,0	>0,05	6,4±0,74	5,72±0,81	>0,05
6.	Однорборства вгорі	33,7±1,52	34,38±2,61	>0,05	23,8±1,5	28,61±3,15	>0,05
7.	Обведення суперника	16,2±2,3	17,69±2,09	>0,05	12,7±1,8	15,0±1,88	>0,05
8.	Перехоплення м'яча	26,2±2,24	17,69±1,1	<0,01	10,7±1,28	7,07±0,76	<0,05
9.	Відбори м'яча	26,7±2,3	21,46±1,78	>0,05	27,8±1,54	28,76±1,94	>0,05
10.	Удари по воротах ногою	3,1±0,45	3,84±0,4	>0,05	4,8±0,62	3,3±0,51	>0,05
11.	Удари по воротах головою	1,22±0,36	2,0±0,51	>0,05	2,0±0,5	1,87±0,51	>0,05
12.	11-м штрафні удари	-	1,0	-	1,5±0,5	1	-
13.	Штрафні удари у зоні атаки	1,75±0,36	2,25±0,25	>0,05	2,28±0,35	2,25±0,35	>0,05
14.	Кутові удари	3±0,61	2,5±0,37	>0,05	3,8±0,75	4,08±0,65	>0,05
15.	Вкидання м'яча з-за бічної лінії	23,2±2,01	26,92±2,37	>0,05	5,7±0,53	3,54±0,77	<0,05
16.	Позитивних та негативних ТТД	525±24,26	490,76±25,8	>0,05	244,9±6,07	251,07±5,59	>0,05

Значно ($p < 0,001$) збільшилась кількість негативних довгих передач уперед. Зменшилась кількість позитивних ($p < 0,01$) та негативних ($p < 0,05$) перехоплень м'яча у суперника. Гравці команди «Геліос» стали менше ($p < 0,05$) помилятися при вкиданні м'яча з-за бічної лінії.

У показниках техніко-тактичних дій команди «Геліос» м. Харків за 24 чемпіонат України з футболу помітна тенденція до зменшення (покращення) коефіцієнту браку у порівнянні з 23 чемпіонатом. До таких дій відносяться: прийом м'яча, удари по воротах ногою ($p < 0,05$), удари по воротах головою. Значно зменшився ($p < 0,01$) лише коефіцієнт браку при виконанні вкидання м'яча з-за бічної лінії.

За час спостережень за домашніми матчами був реалізований один 11-метровий штрафний та один не реалізований, на відміну від 23 чемпіонату, коли всі 11-метрові удари, які були назначені у ворота суперника не завершались взяттям воріт.

Серед командних показників були зареєстровані показники різних видів атаквальних та оборонних дій та їх ефективність (табл. 4).

У 24 чемпіонаті команда «Геліос» м. Харків у порівнянні з попереднім сезоном 2014/2013 рр. проводили більше ($p < 0,01$) атак, які були зірвані суперником. Не зважаючи на це, команда проводила більше ($p < 0,05$) атаквальних дій. Значно ($p < 0,01$) зросла ефективність оборонних дій команди. Підвищилась ($p < 0,05$) кількість зірваних атак суперника. Проте ефективність атаквальних дій значно зменшилась ($p < 0,01$).

Під час реєстрації атаквальні дії поділялись на швидкі та позиційні атаки (табл. 5).

Загальна кількість швидких та позиційних атак збільшилась ($p < 0,01$). Проте це сталося за рахунок більшої кількості швидких атак ($p < 0,01$), відсоток яких серед усіх атак збільшився ($p < 0,05$), а також покращилась їх ефективність ($p < 0,05$), а відсоток позиційних атак зменшився ($p < 0,05$) у порівнянні з попереднім сезоном.

Висновки:

1. Визначені модельні командні характеристики техніко-тактичної підготовленості, які можливо порівнювати з показниками попередніх чемпіонатів,

Таблиця 3

Порівняльні показники коефіцієнту браку виконання техніко-тактичних дій команди «Геліос» м. Харків за 23 та 24 чемпіонати України з футболу у першій лізі, $\bar{X} \pm m$

№ з/п	Техніко-тактичні дії	Коефіцієнт браку (%) за 23 чемпіонат (n=10)	Коефіцієнт браку (%) за 24 чемпіонат (n=13)	p
1.	Прийом м'яча	20,2±1,5	19,6±2,11	>0,05
2.	Короткі та середні передачі м'яча вперед	30,67±2,69	36,83±1,92	>0,05
3.	Короткі та середні передачі м'яча назад и поперек	12,48±1,94	13,78±2,09	>0,05
4.	Довгі передачі м'яча вперед	68,5±1,75	68±1,86	>0,05
5.	Довгі передачі м'яча назад та поперек	64,16±4,61	59,96±4,6	>0,05
6.	Однборства вгорі	41,3±1,86	44,71±3,27	>0,05
7.	Обведення суперника	43,9±2,57	45,27±2,56	>0,05
8.	Перехоплення м'яча	29,2±2,71	28,45±2,61	>0,05
9.	Відбори м'яча	51,4±2,71	57,36±1,67	>0,05
10.	Удари по воротах ногою	60,39±4,33	45,11±4,95	<0,05
11.	Удари по воротах головою	61,5±10,77	40,14±10,52	>0,05
12.	11-м штрафні удари	100	50	-
13.	Штрафні удари у зоні атаки	51,11±11,07	67,2±8,85	>0,05
14.	Кутіві удари	55,27±5,3	62,9±6,63	>0,05
15.	Вкидання м'яча	20,24±2,25	9,9±2,18	<0,01
16.	Усього:	32,06±1,43	34,34±1,53	>0,05

Таблиця 4

Атакувальні та оборонні техніко-тактичні дії команди «Геліос» м. Харків у 23 та 24 чемпіонатах України з футболу в першій лізі (у середньому за гру), $\bar{X} \pm m$

№ з/р	Показники техніко-тактичної діяльності	23 чемпіонат (n=10)	24 чемпіонат (n=13)	p	
1.	Кількість атак своєї команди	Успішні	21,5±2,29	20,91±2,07	>0,05
		Зірвані	103,9±7,1	130,83±5,97	<0,01
		Усього	125,4±8,8	151,66±7,08	<0,05
2.	Ефективність атакувальних дій, %	16,95±1,19	13,64±1,12	>0,05	
3.	Ефективність оборонних дій, %	84,8±1,1	89,24±1,04	<0,01	
4.	Кількість атак команди суперника	Успішні	17,2±1,55	14,33±1,61	>0,05
		Зірвані	97,1±7,0	119,0±5,84	<0,05
		Усього	114,3±7,9	133,33±6,29	>0,05
5.	Ефективність атакувальних дій, %	15,01±1,07	10,62±1,06	<0,01	
6.	Ефективність оборонних дій, %	82,97±20,3	86,33±1,11	>0,05	
7.	Кількість проникаючих атак своєї команди	Успішні	20,3±2,2	20,91±2,07	>0,05
		Зірвані	63,0±4,15	71,16±3,34	>0,05
		Усього	83,3±5,2	92,08±4,96	>0,05
8.	Ефективність атакувальних дій, %	24,2±1,88	22,18±1,44	>0,05	
9.	Ефективність оборонних дій, %	78,86±1,34	80,05±2,11	>0,05	
10.	Кількість проникаючих атак команди Суперника	Успішні	16,3±1,12	14,33±1,61	>0,05
		Зірвані	61,2±2,97	60,25±6,59	>0,05
		Усього	77,5±3,36	74,58±6,69	>0,05
11.	Ефективність атакувальних дій, %	21,05±1,34	19,89±2,09	>0,05	
12.	Ефективність оборонних дій, %	75,7±1,88	77,73±1,45	>0,05	

де приймала участь команда «Геліос» м. Харків, а також з вказаними у літературних джерелах фахівцями.

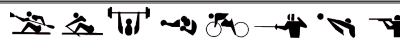
2. Збільшилась кількість негативних прийомів м'яча (зупинок) та негативних довгих передач уперед.

3. Зменшилась кількість позитивних та негативних перехоплень м'яча у суперника. Гравці команди «Геліос» стали менше помилятися при вкиданні м'яча

з-за бічної лінії.

4. Зменшився (покривився) коефіцієнт браку у прийомі м'яча, в ударах по воротах ногою, ударах по воротах головою. Значно зменшився коефіцієнт браку при виконанні вкидання м'яча з-за бічної лінії.

5. Команда «Геліос» м. Харків проводила більше атак, які були зірвані суперником. Не зважаючи на це, команда проводила більше атакувальних дій.

Таблиця 5

Середні показники швидких та позиційних атак команди «Геліос» та їх ефективність у 23 та 24 чемпіонатах України з футболу в першій лізі, $\bar{X} \pm m$

Сезони	Загальна кількість	Швидкі атаки			Позиційні атаки		
		Кількість	% серед усіх атак	Ефективність, %	Кількість	% серед усіх атак	Ефективність, %
23 чемпіонат (n=10)	119,7±6,67	84,0±4,95	70,27±2,09	17,09±1,26	35,7±3,43	29,73±2,09	17,84±2,5
24 чемпіонат (n=13)	151,66±7,08	117,16±8,14	76,44±1,99	12,48±1,56	33,83±2,98	22,7±2,24	19,59±1,52
p	<0,01	<0,01	<0,05	<0,05	>0,05	<0,05	>0,05

Значно зросла ефективність оборонних дій команди. Підвищилась кількість зірваних атак суперника. Проте ефективність атаквальних дій значно зменшилась.

б. Загальна кількість швидких та позиційних атак збільшилась. Проте це сталося за рахунок більшої кількості швидких атак, відсоток яких серед усіх атак збільшився, а також покращилась їх ефективність, а

відсоток позиційних атак зменшився у порівнянні з попереднім сезоном.

Перспективи подальших розвідок. Будуть продовжені педагогічні спостереження за ігровою діяльністю даної команди для корекції навчально-тренувального процесу та успішних виступів у подальшому.

Список використаної літератури:

1. Журид С. М. Дослідження техніко-тактичної підготовленості команди «Геліос» м. Харків за перше коло 20 чемпіонату України з футболу в першій лізі 2011-2012 рр. / С. М. Журид // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2011. – №4. – С. 46–50.
2. Журид С. Н. Сравнительный анализ командных технико-тактических действий команд по футболу высшей и первой лиг Украины / С. Н. Журид, В. И. Перевозник // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2007. – №12. – С. 93–97.
3. Лисенчук Г.А. Управление подготовкой футболистов / Г. А. Лисенчук. – Киев : Олимпийская литература, 2003. – 270 с.
4. Перевозник В. И. Исследование технико-тактических действий команды «Металлист» г. Харьков в первых половинах 20 и 21 чемпионатов Украины в Премьер-лиге (2010–2012 гг.) / В. И. Перевозник, В. А. Марченко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2012. – №5(2). – С. 62–67.
5. Платонов В. Н. Подготовка квалифицированных спортсменов / В. Н. Платонов – М. : ФиС, 1986. – 288 с.
6. Платонов В. Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 1997. – С. 351–392.
7. Ребаз Слеман. Техніко-тактична підготовленість команди «Геліос» м. Харків за перше коло XXIII чемпіонату України з футболу в першій лізі 2013–2014 рр. / Ребаз Слеман // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2014. – №5 (43). – С. 70–76.
8. Шамардин В. Н. Научно-методическое обеспечение подготовки футболистов высокой квалификации / В. Н. Шамардин – Киев. Научно-методический (технический) комитет Федерации футбола Украины. – 2001. – 66 с.
9. Шамардин В. Н. Технология подготовки футбольной команды высшей квалификации / В. Н. Шамардин. – Днепропетровск : Інновація, 2012. – 352 с.

Стаття надійшла до редакції: 12.07.2015 р.

Опубліковано: 30.08.2015 р.

Аннотация. Журид С. Н., Ребаз Слеман. Техничко-тактичска підготовленість команди «Геліос» г. Харків в 24 чемпіонатах України по футболу в першій лізі 2014–2015 гг. **Цель:** определить модельные характеристики технико-тактической подготовленности команды, которая принимала участие в чемпионате Украины первой лиги с целью дальнейшего совершенствования и коррекции учебно-тренировочного процесса. **Материал и методы:** исследования проводились с помощью метода экспертной оценки. **Результаты:** проанализированы средние значения зарегистрированных величин за 13 игр. Анализируются различные технико-тактические действия и их процентное соотношение в общей структуре игры команды, статистика за 30 игр, а также отдельные показатели игры команды «Геліос» г. Харьков. **Выводы:** полученные количественные и качественные (коэффициент брака) показатели как по командным технико-тактическим действиям, так и отдельно по каждому технико-тактическому приему.

Ключевые слова: технико-тактические действия, общее количество действий, коэффициент брака, процентное соотношение различных технико-тактических действий в общей структуре игры команды.

Abstract. Zhurid S., Rebaz Sleman. Technique-tactical preparedness of the «Gelios» team (Kharkov) by the results of the 24th Ukrainian football championship in the first league (2014–2015). **Purpose:** to define model characteristics of technique-tactical preparedness of the Ukrainian First League football championship with the aim of further improvement and correction of the training process. **Material and Methods:** the research was conducted using the method of expert evaluation. **Results:** average meanings of the registered values for 13 games were determined. Different technique-tactical actions and their percentage proportions in the total structure of the team game, statistics for 30 games as well as separate indices of the team play of «Gelios» Kharkov were analyzed. **Conclusions:** quantitative and qualitative indices (coefficient of defect) both for team technique-tactical actions and separately for each technique-tactical action.

Keywords: technique-tactical actions, total number of actions, defect coefficient, percentage proportion of the different technique-tactical actions in the total structure of the team game.

References:

1. Zhurid S. M. Slobozhans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhansky science and sport bulletin], Kharkiv, 2011, vol. 4, p. 46–50. (ukr)

2. Zhurid S. N., Perevoznik V. I. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2007, vol. 12, p. 93–97. (rus)
3. Lisenchuk G.A. *Upravleniye podgotovkoy futbolistov [Management of preparation of football players]*, Kiyev, 2003, 270 p. (rus)
4. Perevoznik V. I., Marchenko V. A. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2012, vol. 5(2), p. 62–67. (rus)
5. Platonov V. N. *Podgotovka kvalifitsirovannykh sportsmenov [Preparation of qualified athletes]*, Moscow, 1986, 288 p. (rus)
6. Platonov V. N. *Obshchaya teoriya pidgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte [The general theory of training of athletes in Olympic sports]*, Kyiv, 1997, p. 351–392. (ukr)
7. Rebaz Sleman. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2014, vol. 5 (43), p. 70–76. (rus)
8. Shamardin V. N. *Nauchno-metodicheskoye obespecheniye pidgotovki futbolistov vysokoy kvalifikatsii [Scientific and methodological support pidgotovki players of high qualification]*, Kiyev., 2001, 66 p. (rus)
9. Shamardin V. N. *Tekhnologiya podgotovki futbolnoy komandy vysshey kvalifikatsii [Technology of preparation of the football team of the highest qualification]*, Dnepropetrovsk, 2012, 352 p. (rus)

Received: 12.07.2015.
Published: 30.08.2015.

Журід Сергій Миколайович: к. фіз. вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, м. Харків, 61058, Україна.

Журид Сергей Николаевич: к. физ. восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Sergey Zhurid: PhD (Physical Education and sport); Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-8943-1418
E-mail: Zhurid_47@mail.ru

Ребаз Слеман: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, м. Харків, 61058, Україна.

Ребаз Слеман: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Rebaz Sleman: Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-9288-7208
E-mail: Rebaz.kurd@mail.ru

Бібліографічний опис статті:

Журід С. М. Техніко-тактична підготовленість команди «Геліос» м. Харків у 24 чемпіонаті України з футболу в першій лізі 2014-2015 рр. / С. М. Журід, Ребаз Слеман // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 4(48). – С. 40–45. – dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-4.007

